

bogumili, muslimani, bosna
herzegovina

ekumenizam,
екуменизам
календар

СВЕТИ ЈОВАН ЗЛАТОУСТИ
СЛОВО
на трећи псалам

Псалам Давидов када је бежао од
Авесалома сина својега

Господе, како је много непријатеља
мојих!

Војсковођама, када победу какву однесу, цареви споменике подижу, а тако исто и господари победне слике и ступове спремају за оне, који су на тркалишту или у рвању постали победници, па натписима, које изнад тих победних занаква постављају, постижу чак и то да сами ти знаци проповедају о том догашају. Други пак, желећи да похвалама својих победника и већу силу дају, у похвалу читаве књиге и списе припремају, те у њиховом ширењу учествују и живописци и вајари и дуборесци; а диве им се и прости и властела па и градови и њихова околина. Али док се такве почести победиоцима у било чему приређују, никоме не пада на памет да таквих почести и бегунца, који у војничкој борби никада није ни био, удостоји, а још мање и да то опише, као што је то Давид учинио, кад је написао: “Псалам Давидов, кад је

бјежао од Авесалома сина својега”.

А када је и био бегунац похвала достојан? Када су се натписи и над бегунцима полагали? А ми сигурно знамо да њих потерницом траже и нико их никада натписима није прослављао.

Но ти, брате, о разлогу због којег је натпис промисли, своју душу укрепи, да би ти овај догађај на исправку живота, а прогоњење праведника, на укреплјење мисли било. Размисли зашто је Авесалом Давида гонио, да би се, када то узмеш за основ свог размишљања, утврдио у страху Божијем. Јер као што је свако здање без темеља, слабо, тако је и сваки спис којем не нађемо смисао, некористан.

Овде, у овоме псалму, блажени Давид је хтео да живот људски казни и уцеломудри. Дакле, да људи не треба никако да чине зло, нити да презиру закон Божији, да не би грешник пропатио онако како је он сам пострадао.

Давид је морао да бежи од свог сина зато што је прво побегао од чистоте, бежао је од сина зато што је од закона Божијег који каже: “Не убиј, не чини прељубу”, одступио. Јер туђу је овчицу у дом свој увео и њеног пастира убио, а њега је јагње из његовог дома, њега пастира, роговима изгнало. На туђио дом је он рат подигао, а његов дом се против њега окомио.

Но ово што рекох није моје

мишљење, већ Бог ово објашњава, а где Бог тумачи, свако противречје ишжезава. Јер на Давида се његов дом подигао зато што је он Урију убио и жену му преотео, а да је то тако сам Бог је посведочио када је Давиду преко пророка Натана говорио: “Ја сам те помазао за цара над Изриљем, и ја сам те избавио из руку Сауловијех. И дао сам ти дом господара твојега, и жене господара твојега на крило твоје, дао сам ти дом Израилев и Јудин; и ако је мало дадао бих то и то. Зашто си презрео ријеч Господњу чинећи што њему није по вољи? Урију Хетејина убио си мачем и узео си жену његову себи за жену, а њега си убио мачем синова Амоновијех. Зато неће се одмаћи мач од дома твојега довијека” (2. Сам. 12, 7-10). Тј. када си ти туђи дом мачем посекао, мач ћу ја на тебе у твоме дому подићи: “ево, ја ћу подигнути на те зло из дома твојега” (2. Сам. 12, 11).

Не дакле с друге стране, не од неког странца, но из дома твога. А из овога: где је извор греха тамо су и ране казни. И зато он беше принуђен да од сина бежи, јер се удаљио и одступио од заповести Божије.

“Псалам Давидов, кад је бјежао од Авесалома сина својега”, јаснији је доказ из ког је разлога почео рат од описивања самог рата. Јер када препознамо тај разлог и

видимо праведника који је посрнуо, пазићемо да не паднемо и сличне казне не допаднемо.

Многи и баш данас у домовима рат воде. Један се са женом туче, другога син вређа, једнога брат, а другога слуга неће да поштује и сваки се жали и жалости и туче се и ратује и у рату побеђен бива, а нико неће да помисли да је сâм узрок томе. Јер да није он сам гех посејао, не би у дому његовом трње и коров израсли, да сам варнице греховне није стварао, не би му се дом запалио, пошто су плодови греха властита злопаћења. А да за мучитеље грешника Бог баш домаће бира, сведочи и Свето Писмо од ког ништа није силније. Свађа се са тобом жена и када се с њом сукобиш, сматра те за звер, језик оштри као бритву.

Тешко је доиста када помоћница постане супарница, али опет размисли о себи, да ниси у младости над туђом женом како згрешио, јер рана нанесена жени женом се лечи и туђе повреде властита жена вида, ако и не зна она, зна лекар Бог. Он против тебе жену као неки нож употребљава. И као што нож не зна сам за себе шта чини, но лековитост ножа зна лекар, тако и жена која заједа и муж који је заједен не знају одакле потиче рана, а што је корисно, но Бог као лекар то зна.

А да је зла жена ударац наших грехова, сведок је опет Свето Писмо.

Шта оно говори?

Слушај. “Зла се жена даје гријешноме мужу”. Ето, како му се горак лек даје, лек који греховне сокове исцеђује.

А и деца када човеку непријатеље, опет је и то казна за грех, чему је сведок Давид против којег се за безакона дела син му Авесалом подигао, као што смо мало пре видели.

А да су се и браћа против браће подизала то сведочи и “Књига о судијама” (19, 25). Јер када су путникову иночицу они који су из племена Венијаминава блудом обешчастили те је она, не могавши безмерну увреду поднети, умрла, онда се једанаест племена на једно подигло. А као што су једанаест племена од Бога отпали и идолима служили, тако је и једним племеном једанаест било побеђено, па тек када више пута побеђивана беху, успеше да га победе. Браћа су дакле против браће војевала, јер је Бог за грехе њихове помоћ своју одвратио. И једно је племе блудом жену обешчастило, а једанаест се идолима поклонило, јер су од Бога и једни и други отпали, као што је написано: “ти истребљаваш свакога који чини прељубу остављајући тебе” (Пс. 73, 27).

Када видиш да се браћа с

тобом свађају или туку, немој толико да жалиш, но постављајући самог себе за узрок, тражи и испитуј због каквих твојих грехова, браћа ти противници посташе. Не зато што су сви, који су од браће нападнути, због греха нападнути, јер браћа су и на Јосифа усатала, али никако због греха, него зато што се он удостојио веће части када браћа према њему згрешише, па и зато домаће за непријатеље добијамо.

Догађа се да се и другови и пријатељи због грехова наших у непријатеље претварају, те нас они, који нас некада љубише, данас мрзе и од нас се одвраћају. Али да се и таква мржња улива у срца њихова, Бог дозвољава по само њему познатим разлозима, као што је у сточетвртом псалму Мисирцима написао: “Преобрнуо је срца њихова да омрзне на народ његов”.

Но не би мржња била допуштена од Бога да није и пре љубав њихова била обузета злом. Јер код којих дружељубље изазива погибао, код тих је и добродетелъ разлог за мржњу.

Али осим тога, и сама ропска као и она која су под влашћу бића, често се због греха на господара подижу. Погледај само на Адама како је он, док још не беше сагрешио, све животиње као слуге и поданике код себе имао и како им је као слугама и имена

наденуо. А када је лице своје грехом окаљао, како га животиње не хтедоше ни познати и слуге му постадоше прави противници. И као што псето, ономе који га храни, у кући служи и боји га се и плаши, ако опази да је овај зацрнио лице чађу или ставио маску, као на туђинца напада и хоће да га растргне, тако је и са Адамом било. Док је по обличју Божијем своје лице чистим чувао, звери му се као слуге покоравашу, а чим је лице своје непослушањем зацрнио, одмах се, не препознајући га више као свог господара, на њега као на туђинца окомише. А то доказује да и противљење наших слугу није ништа друго него плата за наше грехе. Праведног Данила за господара и лавови признаваху, јер приметише да он није пао у грех па га оставише неповређена, но када пак, на лавове наиђе путем лажљиви пророк, они га смрвише. Он беше са лажом зацрнио лице своје и лав га није познао, а да га је као Данила видео, заиста би га и поштовао, али пошто га је нашао као лажног пророка, одмах је на њега насрнуо као на туђинца. Господар је слагао, а слуга се господара одрекао.

А зашто да говорим толико о нашим домаћим недаћама када и наше властито тело, свима нама толико мило и тако вољено, против нас војује чим почнемо да грешимо,

нападајући нас грозницама и разним болестима.

Па зар ропско тело угриза господарицу душу када ова згреши?

Не зато што оно хоће већ зато што му је заповеђено да тако чини. А ово је Христос посведочио када је рекао раслабљеном: “Ето постао си здрав, више не гријеши, да ти се што горе не догоди” (Јн. 5, 14).

Па када смо сада видели, браћо, да од домаћих, и од сродника, па и од слугу ратове, а од тела многе болести, због греха морамо подносити, онда извор тих зала, грех, загушимо и ако потоци страсти престану тећи, реке вода Божијих душу ће нам веселити.

Давид је као туђе царство жену удату за другога преотео (јер је сваком човеку једнодушна жена као царство, и не воли цар толико пурпур и венац царски као што муж своју жену воли) па се је зато син од његове жене као непријатељ подигао, а с намером да му царство преотме. Насиље је Давид учинио, па је исто и сам морао претрпети и тајно сагрешивши јавно беше откривен и у потаји угризен, пред свима се леком користио кроз Натана који је рекао: “Јер ти си учинио тајно, али ћу ја ово учинити пред свијем Израиљем и сваком на видику” (2. Сам. 12, 12).

Но злочинства Авесаломова на крају опет нису успела, јер не

беху по праведности. Јер би онда закон о оцеубиству оцеубицама повод за злочинство био, но пошто се као погубитељ појавио, одмах је као осуђеник убијен. И као што у амфитетрима звери једне нападају, а од других убијане бивају, тако је и Авесалом, који је на Давида напао, од Јоава убијен. И на високом дрвету је висио онај који се против оца подизао, од растиња беше задржан који се против корена борио и власима својим заплете се грана од очинске љубави одломљена, те вршком дрвета спречен онај који се упињаше да главу родитеља одруби па као плод растиња оста висећи, што хтеде да посече обделатеља природе, пошто у срце би прострељен, беше погођен тамо где је убиство смишљао.

И могло се тада видети оно што се обично не виђаше. Јер одмах, чим поче на леђима мазге јахати и гонити га, власима се за грану заплете те га она ухвати и као мучитеља ћушаше, тамо где се он трудио да очински венац стави. Авесалом је дакле висио између неба и земље. Небо га не хте примити, јер кад је оно првог отпадника, ђавола збацило, како би другог одметника примила? А исто тако се и земља од њега одвраћала, јер не могаше трпити да се ногама оцеубице окаља. Та она је и Натана, који је Мојсију противречио,

прождрала и понор свој отворила да злоречива уста прогута; па да ли би могла сада поднети онога који се против свог родитеља окомио. Обесио се дакле о високо дрво Авесалом, и ту му је војсковођа Јоав, пошто га напао беше, три стреле у срце немилице одапео и ранио га на оно место где је гнездо безакоња било.

Али чим се он о оно дрво беше обесио, одмах му је Давид посебно надгробну песму певао рекавши: “Видјех безбожника страшна који се рашириваше као гранато дрво; Али прође, и ево нема га; тражим га и не находим” (Пс. 37, 35-36).

“Псалам Давидов, кад је бјежао од Авесалома сина својега”. Но он није бежао зато што се бојао, но зато што му жао беше да сина убије, јер га је као сина штедео иако га они, који су с њим били, као издајника не хтедоше поштедети. А то доказује да је Давид и синовљево гоњење и поругу Семејеву који му се због сина ругаше, трпељиво подносио.

А да су многи презирали Давида, а посебно они који беху Авесаломови истомишљеници, показује и то што су се они на њега као на онога, који је од промисла Божијег отпао, подигли, јер су јавно говорили: Давид је остављен, нема ни од куд помоћи. Бог се од њега одвратио као што се беше пре

од Саула окренуо, јер као што је онда од Саула одступио и стао уз Давида, тако је сада од Давида одступио и стао уз Авесалома. Изневеримо га и ми дакле, и нападнимо га јер: “нема му помоћи од Бога” (Пс. 3, 2). А овакве му речи теже беху и од самог синовљевог напада па зато и питаше Бога: “Господе, како је много непријатеља мојих”. Предстоје ми искушења, потоци ме зала окружише, дажд, беда и невоља пусти се на ме, окомише се војске против мене, дунуше ветрови лукавих духова, нападоше на мој дом па прете да моју душу од тебе одврате, но пошто ја на камену вере стојим, не падам, него припадам да би знао: “Господе, како је много непријатеља мојих”. И онога којег ја родих, тај је против мене, али ти ме заступаш! Моја се утроба са мношћом сражава, моји људи следе Авесалому, моја се војска против мене наоружава! Овце моје посташе вуци, јагањци лавови, и јарићи једнаки псима, и овнови бодљивим јунцима. Не сажалевам себе, но над њиховом погибијом плачем!